

Europski parlament je srijedu usvojio rezoluciju kojom traži da se kružno gospodarstvo postavi kao jedan od prioriteta kohezijske politike Europske unije.

Rezoluciju usvojenu velikom većinom od 588 glasova pripremio je hrvatski europarlamentarac **Davor Škrlec**. Protiv je glasalo 77 zastupnika a 21 je bio suzdržan.

Stručnjaci u EU-u zagovaraju zaokret prema kružnoj ekonomiji jer je sve veća potražnja za sirovinama, a sve je manje resursa. Cijeli niz materijala koje koristimo je ograničeno dok populacija globalno raste i potražnja se povećava, kao i ovisnost o drugim zemljama koje su izvori.

Izvješće zastupnika Zelenih Davora Škrleca traži da se više sredstava kohezijske politike nakon 2020. ulaže u tranziciju prema kružnoj ekonomiji kao okosnici održivog razvoja i prevladavanja klimatskih izazova.

Sprečavanjem stvaranja otpada, ekološkim dizajnom, ponovnom upotrebom otpada i sličnim mjerama poduzeća u EU-u bi, kako se procjenjuje, mogla ostvariti neto uštedu od 600 milijardi eura, odnosno 8 posto godišnjeg prometa, godišnje bi se emisije stakleničkih plinova smanjile za od dva do četiri posto i otvorilo bi se, prema procjenama, 580 tisuća novih radnih mjesta.

"U ovom izvješću htjeli smo istaknuti koje su manjkavosti u sadašnjoj kohezijskoj politici što se tiče cirkularne ekonomije i što bi trebalo napraviti. Mogu reći da se već po prvim prijedlozima Komisije vidi da smo uspjeli u tome, dakle kružna ekonomija je ušla kao jedan od političkih ciljeva u uredbu o zajedničkim pravilima i dalje se veže kroz financiranje", objasnio je Škrlec za Hinu.

"Tražili smo da se postave jasni indikatori uspješnosti provedbe, da kružno gospodarstvo postane jedan od prioriteta i ciljeva u kohezijskoj politici, da se, unutar zelene javne nabave primijeni kružni princip, odnosno da se u našim javnim poduzećima, kupuju reciklirani proizvodi".

Škrlec je član Odbora za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane Europskog parlamenta i zamjenski član u odboru za regionalni razvoj. Njegovo je izvješće prethodno dobilo široku podršku političkih skupina u nadležnom odboru parlamenta, kao i zastupnika u raspravi na plenarnoj sjednici u utorak navečer.

U Hrvatskoj zelena javna nabava vrlo sporadična

U Hrvatskoj je zelena javna nabava vrlo sporadična, ocjenjuje Škrlec te napominje da je ona povezana sa sustavom EMAS, dobrovoljnim instrumentom EU-a za ekološko upravljanje.

"Možemo slobodno proći našim javnim institucijama i nećemo vidjeti te znakove EMAS-a. Croatia Airlines ga na primjer nema za razliku od Lufthanse koja EMAS ima nekih 20 godina, Hrvatski sabor ga nema, Europski parlament ima, turistički sektor nema 'ecolabel' oznaku koja je također dio EMAS sustava", primjećuje Škrlec.

"EMAS-a zahtijeva zelenu javnu nabavu a ako to nemate kako ćete uvesti kružni princip. Stalno navodimo da je upravo javna nabava važan i moćan financijski institut koja može dati poticaj i privatnom sektoru za veće stope recikliranja jer će se na taj način povećati potražnja za proizvodima koji su nastali iz recikliranih materijala".

"Vjerujem da ćemo, kao što Komisija planira uvođenja neke vrste poreza za neopravdano korištenje plastike, vjerojatno u jednom trenutku biti prisiljeni uvesti nekakve takve financijske mjere da ljudi počnu razmišljati da više recikliraju, više sakupljaju, da otpad postane sekundarna sirovina koja se vraća u proizvodnju i da na taj način smanjimo naš uvoz", kaže Škrlec.

Kultura na zapadu se polako mijenja iz kulture posjedovanja u kulturu korištenja, a kroz EU fondove financiraju se centri za ponovnu upotrebu, popravak, ili prenamjenu proizvoda, od starog namještaja do starih uređaja, napominje Škrlec no primjećuje da "Hrvatska vrlo slabo promiče kružno gospodarstvo".

"Trenutno se dosta novca europskih fondova ulaže u informiranje građana, međutim, situacija ne terenu izgleda potpuno drugačije. Dolazi li to zaista do svijesti građana i je li kanal komunikacije ispravan? Mi ćemo vjerojatno u toj kampanji potrošiti jako puno europskog javnog novca ali nisam siguran da je to pravi način, koriste se isti komunikacijski kanali kao i prije 30 godina. Oni koji to promiču trebali bi to i živjeti. To znači da političari svojim primjerom pokazuju da shvaćaju što je kružna ekonomija, da shvaćaju problem gospodarenja otpadom i onda to primjenjuju u životu i pokušavaju to provesti u javnoj upravi. Prošećimo bilo kojim našim ministarstvom, čak i ministarstvom okoliša, i hoćemo li naći kante za odvojeno prikupljanje otpada? Već tu padamo. Padamo na ispitu i na sveučilištima, srednjima školama koji bi trebale biti obrazovne ali i odgojne u smislu društva", primjećuje Škrlec.

Škrlecovo izvješće pozdravlja nastojanja Komisije da kohezijskom politikom podrži kružno gospodarstvo, poziva Komisiju da primijeni mjere za kružno gospodarstvo, uključujući mjere nadzora njihove

provedbe, ali i smanji administrativno opterećenje.

Europski parlament tako traži lakši i transparentniji pristup financijskim sredstvima za lokalne i regionalne vlasti, jačanje njihovih administrativnih kapaciteta i suradnje s Europskom investicijskom bankom (EIB).

Od država članica, regionalnih i lokalnih vlasti se među ostalim traži da potiču stvaranje mreža za ponovnu uporabu i popravak proizvoda, uključivanje kružnog gospodarstva u edukacijske programe, te da se usredotoče na smanjivanje otpada na odlagalištima.

Komisiju se u rezoluciji poziva da uspostavi metodologiju i indikatore kako bi se uspješnije mogao procijeniti doprinos kohezijskih politika kružnom gospodarstvu, te prije početka projekta (ex ante evaluacija) ustanovi uvjete za kružno gospodarstvo. Poziva ju se i da ustanovi europsku platformu dionika kružnog gospodarstva kao mjesto za razmjenu iskustava i praksi u korištenju kohezijskih fondova te da se u programu "Horizon 2020" veća pozornost posveti inovacijama i projektima na polju kružnog gospodarstva.

Izvješće naposljetku traži više sredstava u kohezijskoj politici poslije 2020. za kružno gospodarstvo i ulaganja povezana s borbom protiv klimatskih promjena.

Tomašić: novac je tu ali mi ništa ne želimo raditi

Ruža Tomašić, izvjestiteljica u sjeni Europskih konzervativaca i reformista za izvješće ocijenila je da ono s pravom ističe kako kružno gospodarstvo ne podrazumijeva samo gospodarenje otpadom već i učinkovitu uporabu resursa, obnovljivu energiju, upravljanje vodama i poboljšanje kvalitete zraka.

"Upravo su to neka od važnijih pitanja koja muče građane Hrvatske, onečišćeni zrak u Slavonskom brodu, problem gospodarenja otpadom u Zagrebu, Splitu i drugim većim sredinama te plastični otpad u moru mogu biti kvalitetnije adresirani upravo snažnijom implementacijom mjera predloženih u ovom izvješću. Zato još jednom moram naglasiti da su predviđeni rezovi u sredstvima za kohezijsku politiku poslije 2020. za Hrvatsku neprihvatljivi jer će joj, između ostalog, otežati transformaciju prema održivom gospodarstvu", rekla je Tomašić u raspravi na plenarnoj sjednici.

"Svi se slažemo da je kružna ekonomija odlična i da je tu jako puno novaca koje se jednostavno baca, ali kada treba na tome raditi onda se kaže treba još vremena da se to primijeni", ocijenila je Tomašić u razgovoru za Hinu.

Tomašić ocjenjuje da je sredstava za uvođenje kružne ekonomije dovoljno no da je problem u Hrvatskoj.

"Novaca ima, i Europska komisija će čak pomoći da se taj novac uzme ako je za kružnu ekonomiju jer znaju da je to dugoročno isplativo, ne samo za nas nego za cijelu Europsku uniju. Dakle novac je tu i oni žele pomoći ali mi ništa nećemo raditi pa kad dođu velike kazne onda će nam biti kriva Europska unija. U Hrvatskoj se nikoga ne poziva na odgovornost za rad ili nerad, a narod će i dalje kroz poreze plaćati i kazne Europskoj uniji".

Zastupnica hrvatskih konzervativaca podsjeća kao EU stavlja na raspolaganje 13 milijardi eura u tehničkoj pomoći, a kroz nju se može puno napraviti i u pitanju kružne ekonomije, no da su se, primjerice, njenom uredu samo u jednom slučaju obratili za pomoć.

Škrlecovo izvješće je posljednje od izvješća usmjerenih na promicanje kružnog gospodarstva i učinkovitog ekološkog gospodarenja otpadom koje je Europski parlament razmatrao tijekom posljednjih mjeseci.

Davor Škrlec je kao izvjestitelj u sjeni Zelenih/ESS-a sudjelovao i u kreiranju novog zakonodavnog paketa kružne ekonomije usvojenog u travnju a koji uključuje izmjenu direktive o otpadu, direktive o odlagalištima otpada, direktive o ambalaži i ambalažnom otpadu, direktive o otpadnim vozilima, baterijama i akumulatorima te otpadnoj električnoj i elektroničkoj opremi.

Države članice će do 2025. godine morati reciklirati najmanje 55 posto komunalnog otpada, do 2030. najmanje 60 posto, a do 2035. godine 65 posto komunalnog otpada.

"Za Hrvatsku to će biti veliki izazov jer će morati ići na prenamjenu centara gospodarenja otpadom koji se baziraju na mehaničko-biološkoj obradi otpada koja se u Europskoj uniji napušta 2027.", upozorio je Škrlec.

(Hina)

Europski parlament traži više sredstava za prijelaz na kružno gospodarstvo

Kategorija: SVIJETAŽurirano: Srijeda, 13 Lipanj 2018 15:06

Objavljeno: Srijeda, 13 Lipanj 2018 15:06

